

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

Р І Ш Е Н Н Я

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІННИЦЬКОГО ОБЛАСНОГО
ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

30 листопада 2016 року

№ 63 - рш

Справа № 03-08/44-16

м. Вінниця

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 03-08/44-16 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції комунальним підприємством «Вінницяоблводоканал» (21022, м. Вінниця, вул. Київська, 173, ідентифікаційний код 03339012) та подання відділу досліджень і розслідувань від 17.11.2016 № 03-295,

ВСТАНОВИЛА:

Розпорядженням адміністративної колегії Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 06.10.2016 року № 46-рк розпочато розгляд справи № 03-08/44-16 проти комунального підприємства «Вінницяоблводоканал» за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» – зловживання монополієм становити на ринках послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в територіальних межах м. Вінниці (в межах території, де розташовані власні та експлуатовані мережі) у вигляді дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку

Розгляд справи розпочато за результатом розгляду заяви ОСББ «Стахурського 16» (вх. від 08.07.2016 № 941) (м. Вінниця, вул. А. Первозванного, 16, кв.8) (далі - Заявник) щодо правомірності дій комунального підприємства «Вінницяоблводоканал» (далі –КП «Вінницяоблводоканал», Підприємство).

В своїй заяві Заявник зазначив, що КП «Вінницяоблводоканал» у 2016 році відмовляється укладати з мешканцями будинку по вул. А. Первозванного, 16 в м. Вінниці прямі договори про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення (надано звернення трьох мешканців будинку по вул. А. Первозванного, 16 в м. Вінниці про наявність факту відмови).

Заявник не згоден з даними діями Підприємства.

За результатами розгляду справи встановлено наступне.

КП «Вінницяоблводоканал» є юридичною особою. Місцезнаходження юридичної особи: 21022, м. Вінниця, вул. Київська, 173. Код ЄДРПОУ - 03339012.

КП «Вінницяоблводоканал» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Відповідно до статті 9 Закону України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" послуги з централізованого водопостачання та водовідведення підлягають ліцензуванню.

КП "Вінницяоблводоканал" здійснює діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення відповідно до ліцензії серія АЕ № 287968, виданої 30.10.2014 року Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Ліцензія чинна та діє до 09.11.2019 року.

Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного становища є КП "Вінницяоблводоканал".

Перелік товарів, щодо яких визначається монопольне становище суб'єкта господарювання, складається з товару, який обертається на ринку м. Вінниці і який має для покупців ознаки одного (подібного, аналогічного) товару.

Відповідно до ст.1 Закону України "Про захист економічної конкуренції", товар – будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема, цінні папери).

Товаром, щодо якого визначається монопольне становище Підприємства, є послуги з централізованого водопостачання та водовідведення.

Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів, у межах якої споживач, за звичних умов, може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Послуги з централізованого водопостачання та водовідведення не мають товарів – заміників, оскільки, споживачі цих послуг не можуть обрати інші послуги на заміну.

Відтак, *товарними межами ринку* є послуги з централізованого водопостачання та водовідведення.

Територіальні (географічні) межі ринку певного товару визначаються шляхом встановлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача, придбання товарів, що належать до групи взаємозамінних товарів, є неможливим або недоцільним.

Територіальними межами ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення є м. Вінниця (в межах території, на якій розташовані власні та експлуатовані мережі Підприємства).

Часові межі дослідження ринку.

Часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок із сталою структурою.

Часовими межами ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення є період з січня 2015 року по жовтень 2016 року.

Визначення бар'єрів вступу на ринок та виходу з ринку.

Бар'єрами вступу на ринки послуг з централізованого водопостачання та водовідведення є наявність у Підприємства ліцензії на централізоване водопостачання та водовідведення і визначення Підприємства виконавцем зазначених послуг органом місцевого самоврядування у вказаних вище територіальних межах.

Визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання на ринку.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону України "Про захист економічної конкуренції", суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку в нього немає жодного конкурента.

За результатами дослідження з'ясовано, що Підприємство на ринках послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в територіальних межах м. Вінниці (в межах території, на якій розташовані власні та експлуатовані мережі Підприємства) у період з січня 2015 року по жовтень 2016 року не мало жодного конкурента.

Таким чином, згідно з дослідженням ринку, проведеним відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 № 317/6605, КП "Вінницяоблводоканал" у період з січня 2015 року по жовтень 2016 року займало монопольне

становище на ринках послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в територіальних межах м. Вінниці (в межах території, де розташовані власні та експлуатовані мережі) з часткою 100,0 відсотків.

Листом від 01.08.2016 року № 6-11/1055 Підприємство повідомило територіальне відділення про наступне.

"... з 01 вересня 2015 р. наше підприємство розпочало надавати послуги з водопостачання та водовідведення мешканцям квартир багатоквартирних будинків, в тому числі мешканцям будинку по вул. А. Первозванного, 16.

Для забезпечення укладення договорів на водопостачання та водовідведення, мешканці квартир багатоквартирних будинків можуть звернутись в договірну групу КП «Вінницяоблводоканал».

З мешканцями будинку по вул. А. Первозванного, 16, які виявили бажання укласти договір для надання послуг водопостачання та водовідведення, було оформлено договірні відносини..." (текст оригіналу).

В додаток до даного листа територіальному відділенню було надано 3 копії договорів приєднання про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, укладених безпосередньо між Підприємством та мешканцями будинку по вул. А. Первозванного, 16. Дані договори укладені в жовтні 2015 року, листопаді 2015 року та грудні 2015 року, які є дійсними протягом 5 років з дня укладення.

Листом від 30.09.2016 року №6-11/2056 Підприємство надало територіальному відділенню копії звернень мешканців будинку по вул. А. Первозванного, 16 (Ковтонюк І.Й. та Соболевої І.В.) до Підприємства з скаргою про те, що їх особові рахунки відповідно до укладених з ними договорів приєднання про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення було змінено на рахунок ОСББ «Стахурського 16».

Листом від 01.07.2016 року № 6-11/875 Підприємство повідомило ОСББ «Стахурського 16» про наступне.

Підприємство зазначило, що відповідно до статті 22 Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку", ОСББ за рішенням загальних зборів має право, як юридична особа, виступати колективним замовником житлово-комунальних послуг водопостачання та водовідведення.

"...керуючись вимогами законодавства ОСББ «Стахурського 16» може укласти з КП «Вінницяоблводоканал» договір "Для надання послуг з водопостачання та водовідведення".

Після завершення етапу внесення змін до законодавства в сфері житлово-комунальних послуг, буде розглядатися питання укладення договорів з мешканцями квартир у будинках яких створено ОСББ.

Про необхідність укладення індивідуальних договорів на водопостачання та водовідведення, Вас буде проінформовано..." (текст оригіналу).

Листом від 30.09.2016 року № 6-11/2056 Підприємство повідомило територіальне відділення про наступне.

"... наше підприємство не відмовляло мешканцям будинку по вул. А. Первозванного, 16 в укладенні договору про надання послуг водопостачання та водовідведення. Крім того, 28.09.2016 р. у відповідь на звернення ОСББ «Стахурського 16» від 22.09.2016 р. вх. № 1628, голові ОСББ було повідомлено, що за умови надання копії рішення загальних зборів ОСББ «Стахурського 16» про перехід на прями договірні відносини, наше підприємство укладе договори про надання послуг з водопостачання та водовідведення з кожним власником квартири в формі тристороннього договору, який має бути підписаний також балансоутримувачем будинку.

Для отримання бланків тристороннього договору про надання послуг з централізованого постачання холодної води та водовідведення, уповноваженому представнику ОСББ «Стахурського 16» запропоновано звернутись в договірну групу КП «Вінницяоблводоканал».

Відповідно до ст. 19 Закону України "Про питну воду та питне водопостачання", який є спеціалізованим законом, послуги з водопостачання надаються споживачам на підставі договору, укладеного між підприємством питного водопостачання та об'єднанням співвласників квартир багатоквартирних будинків.

Відповідно до ст. 22 Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку", ОСББ за рішенням загальних зборів має право, як юридична особа, виступати колективним замовником житлово-комунальних послуг водопостачання та водовідведення.

Керуючись вимогами законодавства, ОСББ «Стахурського 16» було запропоновано укласти договір на водопостачання та водовідведення.

Незважаючи на відсутність договору, КП «Вінницяоблводоканал» не припинило надання водопостачання та водовідведення за адресою: м. Вінниця, вул. А. Первозванного, 16..." (текст оригіналу).

Стаття 22 Закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» від 29.11.2001 року N 2866-III (далі – Закон України "Про ОСББ") передбачає, що для забезпечення утримання та експлуатації багатоквартирного будинку, користування спільним майном у такому будинку, включаючи поточний ремонт, утримання багатоквартирного будинку та прибудинкової території, водопостачання та водовідведення, тепlopостачання і опалення, вивезення побутових відходів, об'єднання за рішенням загальних зборів має право:

- задовольняти зазначені потреби самостійно шляхом самозабезпечення;
- визначати управителя, виконавців окремих житлово-комунальних послуг, з якими усі співвласники укладають відповідні договори;
- виступати колективним споживачем (замовником) усіх або частини житлово-комунальних послуг.

Питання самостійного забезпечення об'єднанням експлуатації та утримання багатоквартирного будинку та користування спільним майном у такому будинку регулюються Господарським кодексом України в частині господарчого забезпечення діяльності негосподарюючих суб'єктів.

Самостійне забезпечення об'єднанням утримання і експлуатації багатоквартирного будинку, користування спільним майном у багатоквартирному будинку може здійснюватися безпосередньо співвласниками, а також шляхом залучення об'єднанням фізичних та юридичних осіб на підставі укладених договорів.

Отже, статтею 22 Закону України "Про ОСББ" не передбачено зобов'язання ОСББ щодо надання виконавцю послуг з водопостачання та водовідведення рішення загальних зборів ОСББ про перехід на прямі договірні відносини з мешканцями ОСББ.

Таким чином, повідомлення Підприємством ОСББ «Стахурського 16» у листі від 01.07.2016 року №6-11/875 про неможливість укладення індивідуальних договорів про надання послуг з водопостачання та водовідведення з мешканцями будинку по вул. А. Первозванного, 16 в м. Вінниця з позиції норм чинного законодавства є безпідставним, а вимога Підприємства до ОСББ «Стахурського 16» про те, що для укладення індивідуальних договорів з мешканцями будинку по вул. А. Первозванного, 16 в м. Вінниця про надання послуг з водопостачання та водовідведення необхідно прийняти рішення загальних зборів ОСББ «Стахурського 16» про перехід на прямі договірні відносини є неправомірною.

У відповідності із статтею 1 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" комунальні послуги – результат господарської діяльності, спрямованої на задоволення потреби фізичної чи юридичної особи у забезпеченні, зокрема, холодною водою та водовідведенням; виконавець – суб'єкт господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальної послуги споживачу відповідно до умов договору.

У відповідності з пунктом 1 частини третьої статті 20 Закону України "Про житлово-комунальні послуги", споживач зобов'язаний укласти договір на надання житлово-комунальних послуг, підготовлений виконавцем на основі типового договору.

У відповідності з пунктом 3 частини другої статті 21 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" виконавець зобов'язаний підготувати та укласти із споживачем договір на надання житлово-комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов його виконання згідно з типовим договором.

Відповідно до пункту 8 Правил послуги надаються споживачеві згідно з договором, що оформляється на основі типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення.

Процедура укладення прямих договорів між водопостачальною організацією і власниками квартир передбачена Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення розрахунків за енергоносії» від 10.04.2014 № 1198-VII (далі - Закон України "Про внесення змін").

Пунктом 2 Закону України "Про внесення змін" внесено зміни у Закон України "Про житлово-комунальні послуги" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., N 47, ст. 514; 2012 р., N 12 - 13, ст. 76):

3) статтю 19 після частини третьої доповнити двома новими частинами такого змісту:

"4. Виконавцем послуг з централізованого опалення та послуг з централізованого постачання гарячої води для об'єктів усіх форм власності є суб'єкт господарювання з постачання теплової енергії (теплостачальна організація).

5. Виконавцем послуг з централізованого постачання холодної води та послуг з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем) для об'єктів усіх форм власності є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення".

У зв'язку з цим частину четверту вважати частиною шостою;

4) статтю 26 доповнити частиною сьомою такого змісту:

"7. Договір на надання послуг з централізованого опалення, послуг з централізованого постачання холодної води, послуг з централізованого постачання гарячої води, послуг з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), що укладається виконавцем із споживачем - фізичною особою, яка не є суб'єктом господарювання, є договором приєднання".

5) частину першу статті 27 після слів "житлово-комунальних послуг" доповнити словами "(крім послуг з централізованого опалення, послуг з централізованого постачання холодної води, послуг з централізованого постачання гарячої води, послуг з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем))";

6) у статті 29:

частини першу та другу після слів "житлово-комунальних послуг" доповнити словами "(крім послуг з централізованого опалення, послуг з централізованого постачання холодної води, послуг з централізованого постачання гарячої води, послуг з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем))";

після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

"3. Договір на надання послуг з централізованого опалення, послуг з централізованого постачання холодної води, послуг з централізованого постачання гарячої води, послуг з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем) у багатоквартирному будинку укладається між власником квартири, орендарем чи квартиронаймачем та виконавцями цих послуг".

Таким чином, відповідно до викладеного вище, Підприємство, як виконавець послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, повинно укладати з мешканцями будинку по вул. А. Первозванного, 16 в м. Вінниці договори про надання послуг з централізованого постачання холодної води і водовідведення (далі – Договір).

Відсутність укладеного Договору позбавляє мешканців будинку по вул. А. Первозванного, 16 в м. Вінниці можливості вимагати реалізації своїх прав, передбачених Правилами та Типовим договором.

Зокрема, реалізації прав, передбачених Типовим договором: інформування про перелік послуг, структуру тарифів, нормативів споживання, режиму надання послуг, їх споживчі властивості, зменшення розміру плати за послуги у разі тимчасової відсутності споживача та/або членів його сім'ї на підставі письмової заяви та офіційного документа, що підтверджує його відсутність (такої умови, як відключення Виконавцем холодної води і опломбування запірних

вентилів на вводі у приватний будинок, не передбачено), перевірку кількісних та якісних показників надання послуг (витрати, пов'язані із зазначеною перевіркою відшкодовуються виконавцем у разі обґрунтованості звернення споживача та споживачем – у разі необґрунтованості такого звернення), установлення квартирних засобів обліку води, їх періодичну повірку, обслуговування та ремонт, у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж, звільнення від плати за послуги у разі їх ненадання та отримання компенсації за перевищення строків проведення аварійно-відбудовних робіт, укладення з виконавцем договору про заміну або ремонт технічно несправних санітарно-технічних приладів, пристроїв, обладнання та квартирних засобів обліку.

Розпорядження від 06.10.2016 № 46-рк про початок розгляду справи № 03-08/44-16 направлене КП "Вінницяоблводоканал" з листом від 10.10.2016 № 03-08/1303.

Листом від 25.10.2016 № 6/2161 КП "Вінницяоблводоканал" повідомило територіальне відділення про наступне.

КП "Вінницяоблводоканал" в вказаному листі зазначило, що визнає порушення законодавства про захист економічної конкуренції, за ознаками якого було розпочато розгляд справи № 03-08/44-16.

В додаток до даного листа КП "Вінницяоблводоканал" було надано список із мешканцями будинку по вул. А. Первозванного, 16 в м. Вінниці, з якими було укладено прямі договори про надання послуг з централізованого постачання холодної води та водовідведення.

Подання про попередні висновки від 17.11.2016 № 03-295 у справі № 03-08/44-16 направлено КП "Вінницяоблводоканал" з листом від 18.11.2016 № 03-08/1659.

На подання про попередні висновки КП "Вінницяоблводоканал" повідомило територіальне відділення, що КП "Вінницяоблводоканал" визнає порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

КП "Вінницяоблводоканал" в даному листі вказало, що порушення законодавства про захист економічної конкуренції припинено. З мешканцями будинку № 16 по вул. А. Первозванного у м. Вінниці укладено прямі договори приєднання про надання послуг з централізованого постачання холодної води та водовідведення.

Дані пояснення не спростовують факту вчинення КП "Вінницяоблводоканал" порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Таким чином, матеріалами справи доведено, що дії КП "Вінницяоблводоканал" стосовно не укладення із мешканцями будинку по вул. А. Первозванного, 16 в м. Вінниці договорів про надання послуг з централізованого постачання холодної води та водовідведення відповідно до вимог чинного законодавства є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» – зловживання монопольним становищем на ринках послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в територіальних межах м. Вінниці (в межах території, де розташовані власні та експлуатовані мережі) у вигляді дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

У відповідності до абзацу 2 частини другої статті 52 Закону України "Про захист економічної конкуренції" за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків виручки суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Згідно зі звітом про фінансові результати КП "Вінницяоблводоканал" за 2015 рік, розмір чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) КП "Вінницяоблводоканал" за 2015 рік склав *(Інформація з обмеженим доступом)*.

При визначенні розміру штрафу враховано наступне:

- порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним становищем протягом 2015 року – поточного періоду 2016 року вчинено не вперше: рішення від 30.03. 2015 № 9-рш у справі № 05-26.20.2/10-15, рішення від 28.09.2015 № 68 - рш у справі № 03-08/45-15, рішення від 28.09.2015 № 69 - рш у справі № 03-08/33-15.

- фінансове становище (прибуток КП “Вінницяоблводоканал” за 2015 рік становив *(Інформація з обмеженим доступом)*).

- порушення законодавства про захист економічної конкуренції припинено.

Виходячи з вищевикладеного, на підставі статей 12, 14 Закону України “Про Антимонопольний комітет України”, статті 48 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, пунктів 8, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами і доповненнями), пункту 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. 1. Визнати, що комунальне підприємство «Вінницяоблводоканал» (Ідентифікаційний код – 03339012) з січня 2015 року по жовтень 2016 року займало монопольне становище на ринках послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в територіальних межах м. Вінниці (в межах території, де розташовані власні та експлуатовані мережі) з часткою 100,0 відсотків.

2. Визнати, що дії КП “Вінницяоблводоканал” стосовно не укладення із мешканцями будинку по вул. А. Первозванного, 16 в м. Вінниці договорів про надання послуг з централізованого постачання холодної води та водовідведення відповідно до вимог чинного законодавства є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» – зловживання монопольним становищем на ринках послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в територіальних межах м. Вінниці (в межах території, де розташовані власні та експлуатовані мережі) у вигляді дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, вказане в пункті 2 цього рішення, накладити на КП “Вінницяоблводоканал” штраф у розмірі 15 000 грн.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання копії рішення про накладення штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання його копії.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України “Про захист економічної конкуренції” протягом п’яти днів з дня сплати штрафу суб’єкт господарювання зобов’язаний

надіслати територіальному відділенню документи, що підтверджують сплату штрафу (завірена копія квитанції або платіжного доручення з відповідними відмітками банку).

Голова адміністративної колегії,
голова відділення

М.В. Слободянюк

Члени колегії

О.В. Вихованець

В.В. Одобецька

Н.В. Соловей

Секретар

О.М. Ткачук

ПІДГОТУВАЛА:

Головний експерт ВДР

_____ В.П. Чернега

“ ___ ” _____ 2016 р.